

۸۴۶۱

عنوان و نام پدیدآور: شالوده مکان‌یابی و استقرار روستاهای جدید/ تألیف عباس سعیدی، صدیقه حسینی‌حاصل.
 وضعیت ویراست: [ویراست ۲]
 مشخصات نشر: تهران: بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، معاونت عمران روستایی، ۱۳۹۶.
 مشخصات ظاهری: ۳۳۴ ص: مصور، جدول، نمودار.
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۶۷۲-۹۸-۷
 وضعیت فهرست نویسی: فیبا یادداشت: واژه نامه. موضوع: عمران روستایی
 موضوع: Rural development موضوع: عمران روستایی -- ایران -- سیاست دولت
 موضوع: Rural development -- Government policy -- Iran
 موضوع: نوسازی روستایی -- ایران موضوع: Rural renewal -- Iran
 شناسه افزوده: حسینی حاصل، صدیقه شناسه افزوده: بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، معاونت عمران روستایی
 رده بندی کنگره: ۱۳۹۶ س ۷/ع ۸/ح ۴۹/ HN
 رده بندی دیویی: ۳۰۷/۱۴۱۲ شماره کتابشناسی ملی: ۴۸۳۱۹۸۶

کتابخانه مرکز پژوهش‌های شورای عالی انقلاب فرهنگی
 شماره ثبت: ۱۴۰۲
 تاریخ: ۱۴۰۴/۰۴/۰۴

شالوده مکان‌یابی و استقرار روستاهای جدید

ناشر: بنیاد مسکن انقلاب اسلامی
 نویسنده: عباس سعیدی، صدیقه حسینی حاصل
 طراحی روی جلد: ناصر خرقانی
 لیتوگرافی و چاپ و صحافی: پلیکان
 چاپ دوم: تابستان ۱۳۹۶
 شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
 شماره شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۶۷۲-۹۸-۷
 بها:

تمامی حقوق مربوط به این کتاب محفوظ و متعلق به بنیاد مسکن انقلاب اسلامی می‌باشد
 تهران- خ دکتر فاطمی- شماره ۲۷۱- صندوق پستی ۱۵۸۷۵/۴۹۱۳
 تلفن: ۸۸۹۸۴۴۷۷ دورنگار: ۸۸۹۸۴۵۳۷
 نشانی سایت: www.bonyadmaskan.ir

لطفاً کلیه انتقادات، پیشنهادات و نقطه نظرات اصلاحی خود را به نشانی: Publish@bonyadmaskan.ir با ذکر نام کتاب و شماره صفحه ارسال نمایید.

پیشگفتار

کتاب حاضر با عنوان «شالوده مکان‌یابی و استقرار روستاهای جدید» یکی از مجموعه کتب کاربردی است که بر اساس نتایج دو طرح «روندهای مکان‌گزینی و الگوهای مکان‌یابی سکونتگاه‌های روستایی» و «امکان‌سنجی استقرار روستاهای جدید» با هدف کوشش در جهت تدوین مبانی نظری و الگوهای استقرار بهینه سکونتگاه‌های روستایی تدوین شده است.

این کتاب ضمن تأکید بر معیارها و شاخص‌های مکان‌گزینی و مکان‌یابی سکونتگاه‌های روستایی، درصد جستجوی ضرورت‌های تغییر و تحول روستاها و کنکاش در امکان توسعه و تبدیل آنها به کانون‌های جدید با چهره متفاوت و عملکردهای نوین است.

در اینجا ضرورت دارد از راهنمایی‌های جناب آقای مهندس شاملو معاونت محترم عمران روستایی سپاسگزاری نماید. همچنین از مجری طرح جناب آقای دکتر عباس سعیدی و سرکار خانم دکتر صدیقه حسینی حاصل، مدیران و همکاران دفاتر حوزه معاونت متبوع و آقای دکتر فرهاد عزیزپور که مسئولیت نظارت و هدایت کارشناسی طرح را عهده‌دار بودند قدردانی می‌نماید.

امید است با انتشار این کتاب، امکان‌ارایه یافته‌ها و دستاوردهای بنیاد مسکن انقلاب اسلامی به علاقمندان و دانشجویان فراهم آید تا در این رهگذر گامی در جهت توسعه عرصه‌های روستایی کشور برداشته شود.

غلامرضا مجیدی

مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی و هماهنگی طرح‌ها

مقدمه

در دهه‌های اخیر، هم در سطح ملی و هم در مقیاس جهانی، شاهد روند تغییر و تحول مفهوم و اندیشه توسعه بوده‌ایم. علل بنیادی این روند تحولی نه تنها به ناسازگاری بسیاری از رویکردها و چارچوب‌های فکری- نظری و تصمیم‌سازی‌های اجرایی پیشین، بلکه ضمناً به تحولات گوناگون و همه‌جانبه اجتماعی- اقتصادی در مقیاس ملی و جهانی باز می‌گردد. بنابراین به علت پویایی ذاتی جوامع انسانی، بسیاری از این‌گونه کشاکش‌ها و دگرگونی‌ها را می‌توان از جمله تحولات محتوم و گریزناپذیر جامعه انسانی به‌شمار آورد. نکته اساسی در این میان آن است که برای همپایی با این پویش، بایستی قادر بود در سطوح و عرصه‌های مختلف، از جمله در عرصه‌های اندیشه‌ورزی در باب توسعه، به نحوی مداوم و پویا به بازاندیشی فکری- ذهنی و ارزیابی تصمیم‌سازی‌های آزموده و قالب‌های متعارف اجرایی پرداخت و در پایان با توجه به دگرگونی‌های دنیای واقعی به تجدیدنظر در این‌گونه قالب‌ها دست یازید.

بر مبنای چنین برداشت و رویکردی، مجموعه مباحث و مطالعاتی از حدود سال ۱۳۶۹ در حوزه معاونت عمران روستایی بنیاد مسکن انقلاب اسلامی به انجام رسیده است که به نوعی کوشش در راستای پاسخگویی به شناسایی سرشت جوهری شیوه زندگی روستایی و سکونتگاه‌های روستایی کشور و به عنوان شالوده‌ای قابل اتکاء برای هرگونه اقدام اجرایی بوده است. اساس این کوشش‌ها بر این نکته بنیادی استوار بود که گرچه آبادی‌های روستایی کشور به ظاهر پراکنده و جدا از هم استقرار یافته‌اند، اما نوعی نظم درونی مبتنی بر منابع محدود سرزمین، آنها را در سطوح مختلف محلی، ناحیه‌ای و ملی، آنچنان در شبکه‌ای مرتبط به یکدیگر متصل ساخته است که بی‌توجهی به آن در اقدامات اجرایی، هر چند از سر نیت خیرخواهانه، زمینه‌ساز در هم ریختگی این نظم و دور افتادن از اهداف توسعه خواهد بود. بدین ترتیب مطالعاتی گرچه به صورت آزمون و خطا، بدون دخالت مستقیم در برنامه‌های اجرایی شکل گرفت. از این رو در کنار سایر بررسی‌ها از آن زمان مجموعه مطالعاتی مرتبط و هم پیوند در این حوزه به انجام رسید که با کوشش در زمینه سطح‌بندی سکونتگاه‌های روستایی کشور و امکان‌سنجی استقرار بهینه سکونتگاه‌های روستایی آغاز و با امکان‌سنجی استقرار روستاهای جدید به سرانجام رسید.